

[B6v] *Hoe de swaen, Helias broeder, hem vertoonde
in de rievriere voor een schip.*¹

[20]

[B6va] Als Helias een wijle tijts beseten had zijn rijc van Lillefoort in goeden vrede, so sach hy uut een venster vanden palleyse ende sach de swaen, sijn broeder.² Ende de selve swaen was int water voor een schip dat hy te lande bracht als te ontbeyden zijnen broeder Elias.³ Als Elias dit sach, seyde hy in hem selven: “Dit is een teecken dat my Godt seyndt om my te kennen te gheven dat ick soude gaen met dese swaen, die my geleyden sal in eenich lant om eer te verkrijgen.”⁴

1. **Doesborch 151?**: [...]en helias brueder hem verthoonde in dye riuere voor een scip — **Brakel 1647**: De Swaen Helias broeder verthoont haer in de Reuere in een schip. — **Laurens 1500**: *Comment le Cyne qui nestoit point encores retourne en sa forme humaine sapparut sur la riuere dedens vng basteau.*

2. **Doesborch 151?**: [...]ias de coninc een wile tijts beseten had zijn rijck [...]fort in goeden vre[d]e / [so] geuielt dat hi wt een [...] vanden palleyse [e]n[de h]i be[kende de]n swaen [...]er / die noch in z[ij]n menschelij[ck]e forme niet [...]as om dat [sijn kete]n ghes[molt]en was. [...] — **Brakel 1647**: ALS Helias een wijle tijds beseten had zijn rijck van Lilefoort in goeden vrede / soo wast dat hy uyt een venster sach van den Paleyse / ende hy bekende den Swaene sijnen Broeder. — **Laurens 1500**: APres aucun temps que le vertueux roy helyas eut possede le royaulme de lisle fort en bonne paix et transquilite de iustice Aduint vng iour ainsi quil estoit en son palais regardant deuers la riui[e]re il vid et apperceut le cyne blanc vng de ses freres : le quel nestoit point encores retourne a son humaine forme : pour ce que sa chainne auoit este fondue pour faire vne couppe a matabrune ainsi que deuant est faicte mencion

3. **Doesborch 151?**: [...]e swaen was int w[at]er voor een scip dat [...]ht / als te ontbeyden den coninc helias. — **Brakel 1647**: Ende dese selve Swaen was in't water voor een schip dat hy te lande bracht als te ontbeyden zijnen broeder Helias : — **Laurens 1500**: Et estoit iceluy Cyne dedens leaue deuant vng bateau : le quel il amena a riue : comme attendant le roy helyas.

4. **Doesborch 151?**: [... seyde hi in hem seluen Dit is een ...] [2r] ghaen met desen zwaen dye mi gheleyden [...] landt om eere te vercrigen door den name [...] gods. — **Brakel 1647**: ende als Helias dit sach seyde hy in hem selven dit is een teecken dat my Godt seyndt om my te kennen te gheven dat ick soude gaen met desen Swaen die my gheleyden sal in eenich landt om eer te vercrijghen. — **Laurens 1500**: Et quant le dit roy le vid il dist en soy memes Voicy vne significacion que dieu menuoye pour me demonstrer que ie men dois aler par la conduite [d3r] de ce Cyne en quelque pais pour auoir honneur et consolation soubz la bonte et magnificence de son saint

Met dit opset ende in geven van Godt soo vergaderde hy zijn suster ende broeders ende quam tot sijn vader ende moeder ende seyde: ⁵

*Mijn⁶ beminde, eerweerdige vadere,
deuchdelijck moeder, ende broeders alle gadere,
lief suster, ende al mijn vrienden t'samen,
't is nootlijck dat ick uut goeder adere,
minnelijck oorlof neme. Weest drucx ontladere!
Bid God dat Hy my hoede van blamen.
[B6vb] Want mijn broeder, de swaen, naer goddelijcke ramen
komt my halen in een schip dat hy heeft bracht
aen 't landt, daer hy [my]⁷ sonder beschamen
verbeydt, so ghy sien mocht hoe hy wacht.
Dus de koninclijske kroone, vader, hooch gheacht,
die ghy my van Lillefoort hebt gegeven,
die stelle ic weder, geheel in uwen macht
ende in uwe handen, vader verheven.
Ic neme aen u allen oorlof, diet hoort oft siet,
Ter liefden Godts reysen[de],⁸ daer Hyt ghebidt.⁹*

et excellent nom.

5. **Doesborch 151?**: Ende in desen opset ende ingheuen vand[...] gheest so vergaderde hi zijn brueders ende sust[...] tot zijn vaeder ende moeder / ende seyde — **Laurens 1500**: Et en ce bon propos inspire du saint esperit assembla ses freres et sa seur : puis vint a son bon pere le roy Oriant et a sa bonne mere la royne Bietris. Et la en presence de tous ses parens commença de parler en disant.

6. Refrein [11] met rijmschema aab aab bcbc cdcd EE (1e strofe) en aab aab bcbc cdcd dEE (2e en 3e strofe).

7. Ontbreekt in **Cool 1651**, **Rynders 175?**, **De Groot 1754**, **Kannewet 1763**, **Koene 1763-82**, **Koene 1785**, **Koene 1794** en **De Lange 1806**.

8. **Cool 1651**: reysen — verbeterd naar **Doesborch 151?**.

9. **Doesborch 151?**: Mijn gheminde eerweerdighe vadere | Duechdelijcke moeder / ende broeders allega[...] | Lief suster / ende alle mijn vrienden tsamen | Tis nootlijc dat ic wt goeder adere | Minlijc oorlof neme / weest drucs ontladere | Bidt god dat hi mi hoede van blamen | Want mijn broeder die zwaen naer tgodlijc ra[...] | Comt mi halen in een scip dat hi heeft brach[...] | Aent landt / daer hi mi sonder beschamen | Verbeyt / so ghi sien moecht hoe hy wacht | Dus die coninclijske crone vader hooch geacht | Die ghi mi van lijlefort hebt gegheuen | Die stelic weder geheelijc in uwer macht | Ende in uwen handen vader verheuen | Ick neem oorlof aen v allen / diet hoort oft si[...] | Ter liefsten gods reysende daer hijt ghebiet.

*By de bewijsinghe van mijnen broeder den swaen
ende ter eeren Godts pijn ick te bestaen
dees reyse, wandt ick my betrouwe boven maten
in Godt. Al heeft Hy mijn broeder in[der]¹⁰ ghedaen
vanden swaen ghelaten, ick hope noch t'ontfaen,
by kracht Zijnder hulpen, troost by [baten].¹¹
[B7ra] Godt heeft een licht in dees gheda[cb]te¹² gelaten
om my in eenige goede haven te leyden,
daer ick Sijnen weerdigen wille uyt charitaten
en[de] goede vruchten mach doen. Dus willen wy scheyden.
Adieu vader, adieu moeder, ten baet geen beyden.
Adieu broeders, adieu suster, adieu gheminde,
adieu vrienden gemeen, adieu met schreyden.
Adieu al te samen, die ick hier vinde!
Hier mede ick my op de vaert bevinde.
Ick beveel my in u ghebedt, wat gheschiet,
ter liefden Godts reysende, daer Hy't gebiet.¹³*

10. Cool 1651: in — idem in Rynders 175?, De Groot 1754, Kannewet 1763, Koene 1763-82, Koene 1785, Koene 1794 en De Lange 1806.

11. Cool 1651: mate — Rynders 175?, De Groot 1754, Kannewet 1763, Koene 1763-82, Koene 1785, Koene 1794 en De Lange 1806: maten

12. Cool 1651: ghedaente — idem in Rynders 175?, De Groot 1754, Kannewet 1763, Koene 1763-82, Koene 1785, Koene 1794 en De Lange 1806.

13. Doesborch 151?: Bider bewisinge van mijnen broeder den z[...] | Ende ter eeren gods pijnic te bestane. | Dees reyse / want ic mi betrouwe bouen mat[...] | In god / al heeft hi mijn broeder inder gheda[...] | Vanden zwaen ghelaten / ic hoop noch tontf[...] | [2v] [...]der hulpen troost bi baten | [...]icht in dees ghedachte ghelaten | [...]ighe goede hauen te leyen | [...]en werdigen wille wt caritaten | [...]t mach doen / dus willen scheyden | [...]adieu moeder / ten baet gheen beyen | [...]rs / adieu suster / adieu gheminde. | [...]en ghemene / adieu met schreyen | [...]en die ic hier vinde. | [...]i op die vaert bewinde | [...]g]ods moeder / wats gheschiet | [...]ods reysende daer hijt ghebiet

Gheminde broeder de swaen, ick ben bereed
*[aldaer te reysen daer ghy my leet.]*¹⁴
Ick en twijffel niet de hooghe Godts gewelt,
*en heeft u dus gelaten by gratien [br]eet*¹⁵
om sonderlinge saken die Hy alleene weet,
*ende dat ghy mijn leydtsman wesen s[e]lt.*¹⁶
Mijn hope ende wille is vast gestelt
in Gods wille, sonder eenich cessereren,
*want Sijn kracht is grondeloos ong[et]elt.*¹⁷
Wilt Hy my helpen, wie sal my deeren?
Niemant, so schriftuere sal declareren!
Hier op stelle ick mijn hope al.
De vyandt noch menschen en moghen my niet ververen,
*beletten van des [by]*¹⁸ *my noch ghebeuren sal.*
Dus by der godtlijcker gratien toeval,
*ben ick gewillich, [vaet]*¹⁹ *mijn bediet,*
*Ter liefden Godts reysende, daer Hy't gebiedt.*²⁰

14. Ontbreekt in **Cool 1651, Rynders 175?, De Groot 1754, Kannewet 1763, Koene 1763-82, Koene 1785, Koene 1794** en **De Lange 1806**.

15. **Cool 1651**: bereet — idem in **Rynders 175?** en **De Groot 1754**;
Kannewet 1763, Koene 1763-82, Koene 1785, Koene 1794 en **De Lange 1806**:
 gereed

16. **Cool 1651**: sult — **Rynders 175?, De Groot 1754, Kannewet 1763, Koene 1763-82, Koene 1785, Koene 1794** en **De Lange 1806**: zal

17. **Cool 1651**: ongesteld — idem in **Rynders 175?, De Groot 1754, Kannewet 1763, Koene 1763-82, Koene 1785, Koene 1794** en **De Lange 1806**.

18. Ontbreekt in **Cool 1651, Rynders 175?, De Groot 1754, Kannewet 1763, Koene 1763-82, Koene 1785, Koene 1794** en **De Lange 1806**.

19. **Cool 1631**: naer — idem in **Cool 1651, Rynders 175?, De Groot 1754, Kannewet 1763, Koene 1763-82, Koene 1785, Koene 1794** en **De Lange 1806**:
 naer / naar

20. **Doesborch 151?**: [...e] broeder die zwaen ic ben bereet | [...s]en daer ghi mi leet | [...]iet die hoghe gods ghewelt | [...s] ghelaten bi graciën breet | [...]ghe saken die hi alleene weet | [...]ijn leytsman wesen selt. | [...] wille is vast ghestelt | [...] sonder eenich cessereren.. | [...]cht is grondeloos ende onghetelt | [...]pen wie sal mi blameren | [...]cifture *can* declareren | [...] dan mijn hopen al | [...] de mensche en mogen mi niet twee veren | [...] des bi mi noch ghebueren sal | [...]dlijcker graciën toe val. | [...]llich vaet mijn bediet | [...]ods reysende daer hijt ghebiet |

*Princelijcke koninck in wiens handen
 staen alle provintien, steden ende landen,
 wilt my bewaren, ende den swaen, mijne[n]²¹ broedere,
 bescherme[t]²² ons van schaden ende van schanden.
 Ende den coninck van Lillefoort [der]²³ waranden,
 mijn beminde vader, ende oock mijn moedere,
 ende alle mijn broeders, ende suster [v]roedere,²⁴
 [B7rb] wy nemen oorlof, welck is een droeve liet.
 ter liefden Godts reysende, daer Hy't gebiedt.²⁵*

Alst Helias dit geseydt hadde, kuste hijse²⁶ alle ende nam deerlijck oorlof.²⁷ Doen dede hy brengen sijn harnas en[de] silveren schilt,

21. Cool 1651: mijneu (distributiefout)

22. Cool 1651: beschermen — idem in Rynders 175? en De Groot 1754; Kannewet 1763 en Koene 1794: Beschermet; Koene 1763-82, Koene 1785: Beschermer; De Lange 1806: Beschermt

23. Cool 1651: ende — verbeterd naar Doesborch 151?.

24. Cool 1651: broedere

25. Doesborch 151?: [...] coninck in wiens handen | [3r] Staen alle prouintien / steden / en landen | Wilt mi bewaren *ende* den zwaen mijnen broedere. | Beschermt ons van scaden *ende* van scanden | Ende den *coninc* van lijlefort der waranden. | Mijn beminde vader / *ende* ooc mijn moedere | Ende alle mijn brueders *ende* suster vroedere. | Wy nemen oorlof / welck is een droeue liet | Ter liefden gods reysende daer hijt ghebiet — Laurens 1500: Mon trescher et honnore pere / et vous aussi ma bonne mere Ensemble mes freres ma seur *et* tous mes parens. Il est maintenant besoing *et* necessite *que* ie preingne conge de vous Car voy la icy pres dedans la riuere mon frere le Cine. Le quel me vient *querir* dedans vng bateau quil a conduit et amene a riue en moy attendant Par quoy. Saches monseigneur mon pere que ie vous rendz la couronne royalle quil vous auoit pleu moy donner *et* remetz du tout en vos mains le royaulme de lisle fort. Et ainsi humblement prens conge de vous : en delaisant ce noble pais : pour moy en aler au commandement de nostre saulueur iesucrist par la *conduite* de mon frere : car iay ferme *esperance* en moy : que dieu a faict tout pour le mieulx. Et quil a encores voulu laisser en espece de Cyne pour me conduire et seurement mener a *quelque* bon port : ou ie pourray a son digne vouloir faire *quelque* fruit vertueux. Si men iray auccques luy : et a iesucrist vous *command*.

26. Cool 1651: hijs (met een rechte 's' op het einde) — de ontbrekende letter 'e' staat een regel lager achter 'hy'.

27. Doesborch 151?: Als helias dit geseyt had custe hy vader *ende* moeder / broeders *ende* suster *ende* nam deerlijc oorlof. — Laurens 1500: Et en ce disant vint baiser le roy *et* la royne ses pere et mere : ses freres et sa seur. Lesqueulx ploroyent si tendrement que cestoit pitie de les veoir

daer in stont een dobbel, gouden cruys.²⁸ Doen quam Oriant, sijn vader, ende gaf hem eenen hoorn ende seyde: “Bewaert wel desen hoorn, want al de gene die hem luyde blasen, die en mach geen letsel noch schande gebeuren by der hulpe Godts.²⁹ Nu bidt [ic]³⁰ Godt ootmoedelijck dat Hy u geve te reysen ende weder te keeren met vreuchden ende met eeren.”³¹

Ende de swaen riep seer wonderlijck drie oft vier reysen, daer sy al af verwondert waren.³²

Doen ginck Helias terstont met al sijn vrienden nae ’t water daer de swaen was.³³ Ende als de swaen hem³⁴ sach, speelden hy met

28. **Doesborch 151?**: *Ende* doen dede hy bringheu sijn harnas *ende* silueren schilt daer in stont een dobbel gouden cruys. — **Brakel 1647**: Doen dede hy brenghen sijn harnas ende silveren schildt / — **Laurens 1500**: ET quant helias eut ainsi humblement prins conge de tous ses parens *et* amys il fist porter ses armes et son armet dhonneur dedans le bateau : avecques sa targette et son escu tresreluisant du quel comme il est escript estoit le champ dargent *et* dessus la croix double dor.

29. **Doesborch 151?**: Doe quam oriant die coninc *ende* gaf hem eenen horen *ende* seyde / bewaert wel desen horen / want hi heeft sulcken cracht / dat alle die ghene die den luyde blasen dien en mach gheen letsel noch scande gebueren by der belieften gods / — **Laurens 1500**: Puis apres le noble roy Oriant vint presenter a son filz vng cor *quil* auoit et luy dist. Mon trescher et bien ayme filz Voy cy vng cor *que* ie vous donne Le *quel* vous garderes sil vous plaist pour lamour de moy. Et soyez seur *quil* a telle vertu : *que* tout homme *qui* le sonnera haultement : ne peult auoir ennuy ne dommage ou il soit au plaisir de dieu.

30. Ontbreekt in **Cool 1651** — idem in **Rynders 175?**, **De Groot 1754**, **Kannewet 1763**, **Koene 1763-82**, **Koene 1785**, **Koene 1794** en **De Lange 1806**.

31. **Doesborch 151?**: Nv bid ic ootmoedelic ihesum dat hi v gheue wel te gaen met vruuchden / *ende* weder te keeren met eeren. — **Brakel 1647**: doen quam Oriant sijn vader *ende* seyde : Nu bid ick ootmoedelijck Godt dat hy u geve wech te reysen / met vreuchden / *ende* weder te keeren met eeren. — **Laurens 1500**: Si prie humblement au doux iesus crist : *qui* vous doint bien aler a ioye *et* retourner a honneur et sauluete de vostre voyage.

32. **Doesborch 151?**: *Ende* die zwaen riep seer wonderlijc .iij. oft .iiij. reysen / recht oft hi heliam riep / daer si al af verwondert waren. — **Brakel 1647**: Ende die Swaene riep seer wonderlijck dry oft vier reysen / daer sy al af verwondert waren / — **Laurens 1500**: Et ainsi que helyas estoit encores dedans le palais : le Cyne getta trois ou quatre merueilleux crys *comme* par maniere dapeler son frere. dont le roy Oriant et la royne avecques tous ceulx *qui* la estoient furent grandement esbays.

33. **Doesborch 151?**: *ende* doe ghinc helias ter stont met alle sinen vrienden na dat water daer die zwaen was. — **Brakel 1647**: *ende* doen ghinck Helias terstont met al sijn vrienden nae dat water daer de Swaen was. — **Laurens 1500**: Si descendit incontinant le dit helias avecques ses parens *et* amys. Lesqueulx le vindrent conuoier

sijn vloghelen op 't water recht oft hy hem wellekome hiet.³⁵ Ende hy gebenedijde daer de swaen.³⁶ Ende de swaen neychde hem metten hoofde ende dede hem reverentie.³⁷ Maer den tijdt die van Godt geset was, en was noch niet vervult om hem te verwandelen in sijn menschelijcke forme om eenige groote toekomende saecke.³⁸ De koninck ende koninginne beweenden hun kint seer [...] ³⁹ haer edel bloedt verwandelt in eenen swaen.⁴⁰

Aldus is Helias int schip gegaen ende nam oorlof aen al de vrienden, die seer droevigh waren om dat hy wegh reysde in

iusques sur la riue de leaue.

34. hem: **Doesborch 151?** leest hier: “hē”, wat in overeenstemming met **Laurens 1500** opgelost kan worden als ‘hen’, maar ook als *hem* in overeenstemming met **Wynkyn de Worde 1512**: And whan *the* swanne sawe hym he flyckered and reioyced as in makynge maner to mete the sayd Helyas. — Gelet op het vervolg van de zin geniet ‘hem’ de voorkeur.

35. **Doesborch 151?**: *Ende* als die zwaen *hem* sach / so spelde hi met sinen vlogelen op dat water recht oft hy hem willecome heyte. — **Brakel 1647**: Ende als hem de Swaen sach / soo [C1ra] spelde hy met sijnen vleughelen op dat watere / — **Laurens 1500**: Et quant le Cyne les vid il se print a voleter *et* resiouyr *comme* faisant maniere de venir au deuant dudit helyas.

36. **Doesborch 151?**: *ende* hy ghebenedijde daer den zwaen seggende. Siet hier die scade van desen kinde *dat* verloren heeft zijn menschelijcke forme die hem ihesus weder verlenen wille.. — **Laurens 1500**: Et la chascun benissoit ce cyne en disant Voy la *dommage* de ce poure enfant qui a perdu sa forme humaine : au quel iesus la veuille rendre.

37. **Doesborch 151?**: *Ende* dye zwaen neychde metten hoofde reuerencie doende den ghenen die voor hem baden. — **Brakel 1647**: ende de swaen neychde hem toe met den hoofde / en dede hem reuerentie — **Laurens 1500**: Et le cyne qui oyt ses parolles enclinoit le chef *comme* remerciant ceulx qui prioyent pour luy.

38. **Doesborch 151?**: Maer den tijt de van god geset was en was noch niet vervult om eenighe grote toecomende saken wil de [...] [3v] toecomende was / — **Laurens 1500**: Mais encores nestoit pas venu le temps ordonne de dieu *qui* deust retourner en sa humanite pour vng plus grant bien : le quel en debuoit aduenir.

39. Hiaat in **Cool 1651**.

40. **Doesborch 151?**: *ende* die coninck *ende* coninghinne beweenden haer kint vanden iamer dat si saghen so *verwandelt* haer edel bloet in eenen zwaen. — **Brakel 1647**: ende den Coninck ende de Coninghinne beweenden haer kint vanden iammer dat sy saghen soo verandert haer edel bloedt in eenen Swaen. — **Laurens 1500**: Et la estoyent le roy et la royne auecques leurs enfans plorans *profundement* de la pitie *quilz* auoyent de regarder le noble sang ainsi mue en vng poure cyne.

vreemde landen by geleyde vande swaen.⁴¹ Doen stelde hem de swaen voor 't schip ende dedet vloeden op 't water, alsoo dat sy in korter stont waren verre van Lillefoort.⁴² Ende sy ghelijde het schip vander riviere tot riviere ter plaetsen die van Godt gheordineert was om te hebben een wijf, van welcke soude komen een schoon dochter die soude voortbrengen drie sonen, waer af dan gesterckt soude worden 't kersten gelove, waer af de eerste was Godevaert van Billoen, die daer na soude verkrijgen ende besitten 't konincrijk vanden heyligen lande van Jerusalem.⁴³ De tweede broeder was Boudewijn, die dat selfde koninckrijk soude besitten nae hem.⁴⁴ De⁴⁵ [B7va] derde was Eustachius, die een groot prince

41. **Doesborch 151?**: Aldus is helias int scip ghegaen / *ende* nam oorlof aen alle den vrienden die allen droevich waren / om dat helias wech reysde op dye auontuere in vreemde landen ten ghebode gods by gheleye vanden zwaen — **Brakel 1647**: Aldus is Helias int schip [C1rb] ghegae[] / ende nam oorlof aen alle die vrienden die seer droevich waren om dat Helias wech reysde in vremde landen by gheleye vanden Swaen. — **Laurens 1500**: Si entra helyas dedans le bateau en prenant vng conge general de tous ses amys. Lesqueulx sen retournerent plorans *et* menans grant deul du bon helyas le noble cheualier au cine Lequel ainsi sen aloit a son aduventure en pays estrange au bon commandement de dieu : et par la conduite du cyne.

42. **Doesborch 151?**: Doe stelde hem die swaen voor dat scip *ende* track dat scip *ende* dede dat vlieten op dat water alsoe dat si in corter stont waren verre van lijlefort.. — **Brakel 1647**: Doen stelde hem de swaen voor dat schip ende dede dat vlieten op dat water / alsoo dat sy in corte stont waren verre van Lilefoort. — **Laurens 1500**: Si se mist le dit cyne deuant le batteau : lequel il fist nager dessus leaue par telle maniere quilz furent incontinant eslongnes de lisle fort.

43. **Doesborch 151?**: *Ende* dye zwaen gheleyde dat scip van riuere tot riuieren totter plaetsen dye van god gheordineert was om te hebben een wijf / van welcke soude comen een schoon dochtere die soude voortbrenghe .iiij. sonen / waer af dan seer gestarct sal worden *dat* kersten gheloue / waer af dye yerste was Godeuert van billoen / die daer na soude *ver*crijgen *ende* besitten dat conincrijk vanden heylighen lande van Iherusalem. — **Laurens 1500**: Si se mist le dit cyne deuant le batteau : lequel il fist nager dessus leaue par telle maniere quilz furent incontinant eslongnes de lisle fort. Et ainsi conduit le cyne de riuere en riuere le [d3v] noble helias iusques au lieu ordonne de dieu pour luy donner femme de la quelle deuoit yssir vne belle fille qui porteroit troys filz. dont *et* par lesquelz seroit grandement exaulsee la loy de nostre seigneur iesucris[t]. Desquelz le premier fut Godeffroy de boulion. Le quel de puis conquist et posseda le royaume de la sainte terre de iherusalem.

44. **Doesborch 151?**: Die tweede broeder was Boudewijn de dat self conincrijk soude besitten na hem. — **Laurens 1500**: Le deuziesme fut son frere Baudouin : le quel luy succeda au dit royaume.

45. Tot hier **Cool 1651** — hierna weer **Cool 1631**.

was, maer geen coninck gelijk de ander twee, om dat hy [een]⁴⁶
ander [B7vb] vrouwen borst soochde dan zijn eyghen moeder, alzo
dat hier nae noch sal verklaert worden.⁴⁷

46. Cool 1631: gheen — idem in Cool 1651 — Rynders 175?, De Groot 1754,
Kannewet 1763, Koene 1763-82, Koene 1785, Koene 1794 en De Lange 1806:
geen

47. **Doesborch 151?**: Die derde was Eustacus / dye een groot prince was maer gheen
coninck ghelijc die ander twee / om dat hi eens een *ander* vrouwen borst soechde
dan zijn eyghen moedere. also dat hier na verclaert sal worden — **Laurens 1500**: Et
le troiziesme fut leurs frere Eustace. Le quel fut noble cheualier : mais nonobstant ne
fut il pas roy comme les deux premiers : pource quil fut alaicte dune aultre nourrice
que de sa mere. de quoy lenfant plora : et la mere qui en fut merueilleusement
doulente. ainsi comme cy apres sera plus amplement declare : en ensuiuant lordre de
ceste presente cronicque.